

ÇOK CİDDİ TEHDİT

Karadeniz'de, son 40 yıldır haziran ayı ortalaması 19 derece civarında olan deniz suyu sıcaklığının, bu sene aniden 26 dereceye yükseldiği tespit edildi. Uzmanlar, mevsim normallerinin üzerinde seyreden deniz suyu sıcaklığı ile ısınan suyun yükselerek, atmosferin dengesini bozduğunu, oluşan lokal şiddetli yağışlarla da can ve mal kayıplarına neden olan sel ile heyelanların tetiklendiğini belirtiyor

TRABZON'un Araklı ilçesinde, 8 kişinin hayatını kaybettiği, 2 kişinin de sel sularına kapılarak, kaybolduğu sel felaketi sonrası Karadeniz'de ani ısınan deniz suyu tehlikesi gündeme geldi. Karadeniz'de, son 40 yıldır haziran ayı ortalaması 19 derece civarında olan deniz suyu sıcaklığının, bu sene aniden 26 dereceye yükseldiği belirlendi. Mevsim normalleri üzerinde seyreden deniz suyu sıcaklığı ile ısınan suyun yükselip, atmosferin dengesini bozduğunu belirten uzmanlar, oluşan lokal şiddetli yağışlarla can ve mal kayıplarına yol açan sel ile heyelanların tetiklendiğine dikkat çekti. Mevsim normalleri üzerinde seyreden deniz suyu sıcaklığı nedeniyle ani yağışların süreceği Karadeniz Bölgesi'ne yeni uyarılar da yapılıyor.

KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VAR

On dokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölüm Başkanı Prof. Dr. Yusuf Demir, son yıllarda tüm dünyayı etkileyen küresel iklim değişikliği olduğunu söyledi. Bunun etkilerini belli bölgelerde belli zamanlarda gözlemlediklerini kaydeden Demir, "Bölgemizde oluşacak olan, hem küresel iklim değişimini tetikleyen hem bölgemizdeki yağış rejimini ve buna bağlı olarak iklimi etkileyen parametreler var. Bunların başında bölgemizde yapılan hidroelektrik santrallerin (HES) kontrolsüz ve düzensiz olmasından tutun da bölgemizdeki su kaynaklarının doğru kullanılamamasına kadar pek çok parametre var" dedi.

YAZ DÖNEMİ KOLAY GEÇMEYECEK

Küresel iklim değişikliğine bağlı

olarak son yıllarda, özellikle Karadeniz'de, deniz suyu sıcaklığında artış olduğunu dile getiren Prof. Dr. Demir, şunları söyledi: "Bunun zaman içinde artarak devam etmesi, elbette bölgemiz için çok ciddi tehdit. Deniz suyu sıcaklığının artması, hem bölgedeki ortalama sıcaklığa hem buharlaşma etkisine hem de buna bağlı olarak 'hidrolojik çevrim' dediğimiz dönüşüme etki ediyor. Suyun ani buharlaşması ve buna bağlı tekrar yağış olarak Karadeniz'in dağlarından geri dönmesi demek. Ayrıca deniz suyu sıcaklığı, Karadeniz'in dağlarının tepesinde oluşan yüzey su gölleriyle birleşince oralarda da ani buharlaşmalar oluyor. Bunların sonucu olarak ani sellerin yaşanması doğal bir süreç. Buna bağlı olarak da önümüzdeki yine beklemediğimiz yüksek kuraklık tehlikesine de dikkat çekmek lazım. Son zamanlarda alınan veriler bizi fazlasıyla tedirgin ediyor. Elimizdeki veriler

yaz döneminin çok kolay geçmeyeceğini gösteriyor. Elimizdeki veriler ani sellerin ve bunun beraberinde de ani kuraklıkların yaşanacağını gösteriyor. Biz eğer bir damla suyun döngüsünü değiştirirsek bir damla suyun yaşam olduğu bilincini kaybedersek o zaman susuzluğun getireceği felaketleri hep birlikte yaşarız."

KARADENİZ'İ YEŞİL TUTAN PINARLAR KURUMAYA BAŞLADI

Karadeniz Bölgesi'ne 400'ün üzerinde HES yapıldığını belirten Prof. Dr. Demir, şöyle konuştu: "Bu HES'lerin hepsi için olumsuz görüş bildirmek doğru değil. Faydalı olanları var, zararlı olanları var. Şunu net olarak ortaya koymalıyız ki eğer bir HES; doğasına, çevresine, doğal ekosisteme zarar veriyorsa bunu savunmak mümkün değil. Karadeniz Bölgesi'nde yapılan HES'lerin

de maalesef yüzde 70- 80'i bu şekilde plansız veya yanlış planla yapılan HES'ler. HES'lerin asıl problemi, bulundukları bölgelerde oluşturdukları yüzey suları. Her yapılan HES, o bölgede yeni yüzey göleti oluşturuyor. Dağların tepesinde oluşturulan bu göletler güneşlenme ile buharlaşma oluşturmaktadır. Buharlaşma da bölgedeki hidrolojik döngüyü etkileyip değiştirecektir. Karadeniz'in dağlarının tepesine 400 yeni su göleti yaparsanız bu göletlerin oluşturacağı buharlaşma, bu bölgede ani selleri ve ani kuraklıkları tetikleyebilir. Şu anda Karadeniz'in yaşadığı en büyük problemlerden biri; Karadeniz'i yeşil tutan pınarlar kurumaya başladı. Bu pınarların kurumasındaki ana sebeplerden biri HES'lerin yapıldığı yerdeki suların farklı yerlerde toplanması. Ekosisteme verilen zarar pınarları da etkiliyor. Karadeniz dağlarında akan pınarları yavaş yavaş kaybetmekteyiz."